

KOIVISTON viesti

Nro 5 Toukokuu 2018

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Tiijät sie?

Ajat muuttuut, ja mei pitäis muuttuu aikoi mukan. Toisilt se sujuu helpommi, toisilt hankalampi. Ko nyt myö eletää sellasii aikoi, et monta kertaa se tarkoittaa sitä, et ihmiselt männöö työ alt: ropotit uhkajaat tehä kaikkee sitä, mitä ihmiset enne tekkiit, ja toisaalt sit ennää ei tarvittakkaa sellasii töitä, mitkä enne ol tarpee. Kui monta paimempoikaa taik -tyttöö sie nyt tiijät omas elämäpiirissäis, esmerkiks? Joku o varmast kuiteskii itsekkii aikannaa joutunt käymää paimenes. Ei siint siis nii kauvva aikaa oo viel kulunt.

Mei isä läks meril 13-vuotiaan laivapojaks. Onkoha sellasii ennää olemaskaa? Myöhemmi hää ol lankukantajaan Koivisto satamas. Äiti ol Holmingil ”ylösottajaan” pirsis. Itse mie oon olt Porvoo kaupungi hommis hanslankariin sellase työmiehe apun, kuka tek käytävä kivetystä piispataloo. Ja ”Sörkäs” (WSOY-kirjatalos) mie hakkasin sitomos liimal kyllästetty kirja selkämkyksii puunuijall kaheksa tuntii päiväs yhe kesä aja. Tiijjä, oliko miul mittää ”ammattinimistykää”. Heinämieheen oon olt Ruotsis jne.

Mut nythä pittää katsoo etteepä! Nuorii pittää suunnata uusii tehtävii. Kui olis vertikaaliviljelijä työ? Haluaisit sie alkaa viljelemää pystysuunnas viljeltävii kasvei? Tai oiskos varaosavalmistaja homma kiinnostavamp? 3D-tulostus o varmast tulevaisuue ala, eiks vaa? Entäs käetekijä? Ko lääkärit laittaaat ihmisil uusii elollisii jäsenii, ni tekisitkös höil töitä? Avaruushissipoja homma sinnuu iha varmast kiinnostaa? Taik ilma-laivainsinöör? Mikropimaalar? Kiinnostaiskos koin järjestelmäsunnittelija työ?

Vänkär o ainaskii ennevanhasis töis tarvittu työkalu. Mut miepäs kysynkii nyt, et millasta ihmistä kutsuttii enne vänkäriks? Nyt ei oikee riittäkkää, et kertoo, mikä se vänkär on ja et mist se tieto löyty, nyt pitäis kertoo lisäks, et mikä siu menneisyveys- säis ol semmone työ, semmone ammattinimitys, mikä o siu mielestääs nii harvinaine, ettet usko, et moni muu ois sellasta työtä teht.

Paappas tietoo Viesti Toimitukseen, ni ihmetellää yhes.

Martti Piela

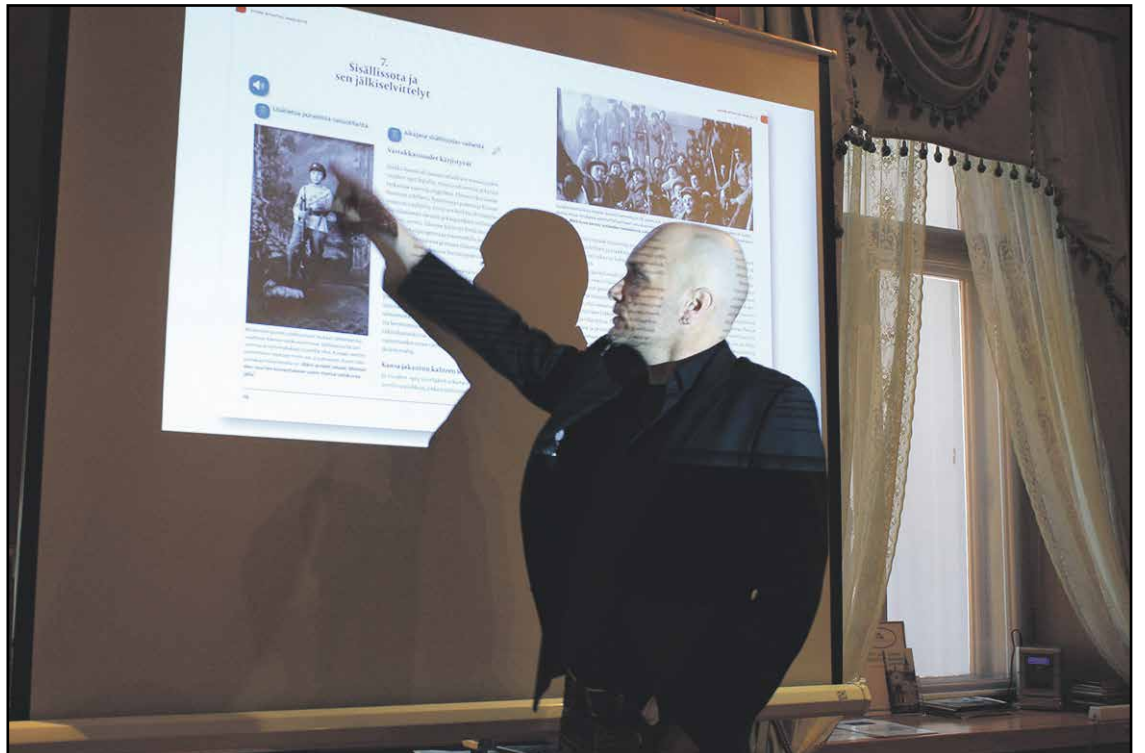
100-vuotta Suomen sisällissodasta 1918

Teksti ja kuva Riikka Salokannel

Kun Suomi oli 1917 joulukuussa itsenäistynyt ajautui maa jo seuraavan vuoden alussa sisällissotaan, jota käytiin hallituksen eli Suomen Senaatin (valkoiset) ja Suomen kansanvaltuuskunnan johtamien joukkojen (punaiset) välillä. Valkoiset katsoivat, että kyse oli vapaussodasta ja punaisten tekemästä kapinasta maan laillista hallitusta vastaan. Punakaarti oli tekemässä yhteiskunnallista muutosta ja vallankumousta.

Neuvosto-Venäjä tuki punaisia antamalla aseita ja vapaaehtoisia sotilaita. Saksan keisarikunta puolestaan auttoi valkoisia 13 000 sotilaan hyökkäyksellä Etelä-Suomeen. Kuitenkin Suomalaiset itse aloittivat sodan, kävivät sen ja päättivät sen lopettamisesta. (Lähde Aamu Lehden artikkelin lainaus professori Pertti Haapalan kirjoituksesta.

Merkittävät sotatoimet kestivät neljä kuukautta helmikuusta toukokuuhun. Sisällissodassa sai surmansa noin 37 000 suomalaista. Taisteluissa kaatui 9 400. Teloitettuja ammuttuja ja murhattuja oli 9700. Vankileireillä kuoli 13 400 henkilöä. Sodan uhreissa oli miehiä, naisia, lapsia. Sota päättyi valkoisen puolen voittoon. Sota jätti kansakuntaan syvät haavat.

Yhteiskoulun opettaja Esko Tikkala esittelee nykylukiolaisen sähköistä historian oppikirjaa.

Sota historian opetuksessa

Vielä 100-vuoden jälkeenkin, on tärkeää käydä läpi tätä sukupolvien perintönäkin kulkevaa kansallista ja henkilökohtaista traumaa läpi. Toukokuussa on ollut monia tilaisuuksia, jotka sodan loppumisen muistoksi ovat aihetta käsitelleet. Yksi tällainen tilaisuus järjestettiin Lahden historiallisella museolla, jossa aiheeseen liittyvien kirjojen julkaisemistilaisuuden yhteydessä kuultiin, miten opetuksessa sisällissotaa on käsitelty eri vuosi-

kymmenien aikana. Anne Takalan tutkimuksen johtopäätöksiä olivat, että aiheen käsittely on muuttunut suurestikin vuosien aikana. 60-luvulle saakka oppikirjat käsitelivät aihetta voittajien näkökulmasta, joinakin aikoina asia on lähes vaiettu, sodan nimitykset ovat myös vaihdelleet vuosien ja näkökulmien vaihtuessa. Myös opettajien omilla näkemyksillä on ollut vaikutusta opetuksen sisältöön.

Vuosikymmeniksi laaditut opetussuunnitelmat ovat kuitenkin ohjanneet opetusta. Historian

opettaja Esko Tikkala kertoikin tämän päivän historian opetuksesta. Erityisen kiinnostavaa on uudistuneessa opetussuunnitelmassa se, että historian opetuksessa painotus on muutoksen ja jatkuvuuden, syiden- ja seurausten pohtimisessa ja siinä, että oppilaat pystyisivät asettumaan entisajan ihmisten asemaan ja yrittävän ymmärtää näiden tekoja. Historiallinen empatia on hyvä muistaa tätä Koiviston Viestiäkin tehdessä ja lukiessa.

Punaisten valta-ajasta Koivistolla 1918

Oskari Tokoi kirjoittaa vallankumouksen alkamisesta kirjassaan Maanpakolaisen muistelmia;

”Tammikuun 28. päivän aamu- na 1918 – oli sunnuntai – menin Helsingissä Ammattijärjestön puheenjohtajana sen toimistoon Sirkuskatu 3. Mitään erikoista ei näyttänyt olevan tekeillä; tavaskin oli selkeä ja pieni pakkanen porotti. Vähän sen jälkeen saapui toimistoon myös sihteeri Aatu Halme, jolla oli kädessään painettu vallankumouskomitean allekirjoittama julistus, jossa ilmoitettiin, että vallankumous oli alkanut. Työväki on ottanut hallitusvallan käsiinsä ja senaatin jäsenet oli vangittu. Julistuksessa korostettiin edelleen tapauksen merkitystä, ja kansaa kehoitettiin noudattamaan työ-

väen asettaman uuden hallituksen määräyksiä.

Senaatin jäseniä ei saatu vangituksi, mutta punakaartilaiset miehittivät pääkaupungin. Kumous levisi, ja varsin nopeasti valta siirtyi punaisille useissa kaupungeissa, kauppaloissa ja maalaiskunnissa.

Kapinan puhjettua virkakunnat lakkasivat toimimasta punaisten valtaamalla alueilla ja virkamiehet kieltäytyivät palveluksista. Kapinaan osallistunut Edvart Gylling totesikin myöhemmin, että ”Perin tyypistettynä joutui siis porvarillinen hallintokoneisto vallankumouksen käsiin.”

Vallanvaihto Koivistolla

Koiviston kunnan Valtuuskunta oli kokouksessaan helmikuun 11. päivänä 1918 käsitellyt vallan haltuunottoa ja toimittanut päätöksensä kunnanvaltuustolle.

Seuraavana päivänä pidetyn valtuuston kokouksen pöytäkirjassa todetaan yksinkertaisesti; ”Luettiin Koiviston kunnan Valtuuskunnan pöytäkirjan ote 11.2.18, jossa ehdotetaan, että Valtuusto luopuisi toimestaan ja jättäisi toimivallan sos.-dem. järjestöjen valitsemalle Valtuuskunnalle ja päätti valtuusto luovuttaa tehtävänsä ennen mainitulle Valtuuskunnalle, koska enemmistö

Hannu Veijalainen

kannatti sitä, ja katsottiin kokous loppuneeksi tällä kertaa.”

Valta vaihtui kivuttoman tuntuaisesti. Päätöksen taustojahan emme tunne. Katsottiinko muualta tulleitten tietojen perusteella paremmaksi toimia näin, vai eikö haluttu kärjistää ehkä jo valmiiksi kireitä mielialoja?

Näin vajaan vuoden valtaa käyttäneen valtuuston tilalle tuli kunnan Valtuuskunta, jolle toimivalta kaikissa kuntaa koskevissa asioissa siirtyi. Muutoksia seurasi muun muassa toimi- ja lautakuntien jäsenistöissä. Elintarvikevarastojen tarkastukset ja takavarikoimiset tulivat myös kuvaan.

jatkuu sivulla 4

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Keväinen maljapuhe

Minulla oli ideana pohtia tässä kirjoituksessa jättien lähtöä. Millainen mahtoi olla jättien lähtö Koiviston rannoilla. Oliko joku tietty ranta, minne jäälautat useasti kasautuivat vai katosivatko mieluummin meren aavoille? Mikä oli tyyppinen jättien lähdön aika ja laivakauden aloitus? Talvehtivatko laivat jäissä, vai vedettiinkö niitä talveksi kuivalle maalle? Äijän Alli laiva on ainakin kerran pitänyt joulun alla jättää Pellinkiin, kun jäät yllättivät, mutta miten siis keväisin? Olivatko talvikalastuksen lohkeilleet jäälautat, ja niille ajelutimaan joutuneet kalastuskunnat erityisesti kevään ongelma? Ja eikö hylkeenpyynti ja ahtojäät jotenkin liittyneet yhteen?

Mutta tässä aurinkoista toukokuista hellejaksoa vietäessä keho ja ajatus ei millään suostu edes muistamaan koko jättien lähtöä. Mieli on kuin heinäkuussa. Äitienpäivänäkään ei tiettävästi milloinkaan ole ollut näin lämmintä. Aivan ihmeellistä. Olen jo ollut teltailemassakin, ja kuunnellut kevätyön ääniä. Kuin kevätpuron, luonto on saanut minutkin pulppuamaan: Unissani valvon untasi. Nukkuvaa hengitystäsi katselen. Tuoksuasi kuuntelen. Täytät korvani, silmäni, kaikkeni. Sinä kevätyö.

Kevät on energian puhkumisen aikaa. Kaikki on mahdollista, kaikki on edessä. Keväthuuma vie mukanaan. Vai viekö? Tilastojenkin mukaan, moni voimiltaan pikkuhiljaa uupunut, menehtyy juuri keväisin. Keho ja mieli ei jaksa enää syttyä auringon riemutanssiin, vaan on aika antaa ajan ja elämänsikin pysähtyä. Lähipiiristä ja kauempeakin on tullut suruviestejä. Tämä kevät on ollut viimeinen useammallekin Koiviston tytölle. Yllättäen kaikki minua nyt keväällä kohdanneet menetykset ovat olleet naisia, noita vahvoja naisia, jotka monella tapaa ovat olleet esikuvina ja sukupolvien tarinoitten kertojina.

Heille, keväälle, aurin-
golle ja seiluukaudelle
kohottaisinkin maljan, ke-
vätmaljan, skool!

Hartaast'

Kuka pääsee joukkueeseen?

Tämän kirjottamispäivän aamuna julkaistiin, ketkä saavat pelata MM-jääkiekkoa Suomen miesten leijonapaidassa. Itse olen jo jonkin aikaa jännittänyt sitä, keitä tällä kertaa pääsee Suomen lentopallomaajoukkueeseen. Kunniatehtävä; vain parhaat valitaan; mahdollisuus tehdä sitä, mitä eniten rakastaa, oman kansansa väreissä.

Raamatussa on paljon urheiluvertauksia; eikä ihme, sillä useat urheilun ilmiöt sopivat kuvaamaan Raamatun periaatteita. Yksi yhteinen periaate on se, että vain meriiteillä pääsee mukaan. Vain parhaista ollaan kiinnostuneita. Kuka hyvänsä ei voi saapastella treeneihin ja vaatia itselleen lempipelipaikkaansa. Erona toisaalta on se, Jumalan joukkueen jokaiselle pelaajalle paikan on ansainnut joku muu. Käyhän tätä tietenkin urheilussakin: yksi on luistellut Suomelle MM-kisapaikan ja toinen siellä sitten luistelee. Mutta Jumalan joukkueessa ovat meriittivaatimukset niin suuret, että mukaan pääsee ainoastaan Jeesuksen tasoilla ansioilla. Pelaajahinnat ovat aivan käsittämättömän suuria: Jumalan pitää tulla ihmiseksi ja kuolla, jotta siirtosumma saataisiin maksettua. Joukkue on kohtalaisen iso: jokainen joka haluaa suostua tämän joukkueen pelitapaan, saa Jeesuksen meriitit osakseen ja pääsee joukkueeseen. Siinäkin Jumalan joukkue eroaa maallisista huippujoukkueista, että ketään, joka joukkueeseen on ostettu, ei myydä eteenpäin.

Tänä keväänä on kohistu siitä, etteivät kaikki NHL-pelaajat tule maajoukkueeseen mukaan. Tämä on mahdollista myös Jumalan joukkueessa. Raamatussa tästä on pitovertaus: moni joka kutsuttiin kuninkaan pitoihin, kieltäytyi, koska oli tärkeämpää tekemistä. Jumalan joukkueessa pelaamisesta voi myös kieltäytyä, jos kokee, että jossain toisaalla on jotain tärkeämpää tekemistä. Tai jos pelitapa tai valmennustyyli ei miellytä. Tai mikä nyt kenelläkin syynä on. Jokaiselta pelaajalta edellytetään henkilökohtaista halua pelata tässä joukkueessa. Loukkautumisista ei tarvitse välittää: vaikka huomaisikin olevansa pelikyvytön, Jeesuksen pelikunto annetaan jokaiselle joukkueen jäsenelle käyttöön. Eli Raamatussa luvataan, että Jumala luo ihmiseen uskon ja hyvät teot.

Kaisa Koivula

Jos nyt maajoukkuetta ajatellaan, niin nykyään on tapana, että parhaat ulkomaalaisvahvistukset saavat Suomen kansalaisuuden kovin helposti ja voivat sitten pelata maajoukkueessakin. Jumalan joukkueessa tämä on käytäntö kaikkien osalla. Kukaan ei ole syntyjään Jumalan valtakunnan kansalainen, vaan kaikki tarvitsevat uuden kansalaisuuden voidakseen pelata maajoukkueessa. Tässäkin katsotaan, ovatko meriitit kyllin hyvät kansalaisuuden saamiseen, mutta nyt katsotaankin Jeesuksen meriittejä ja niistä päätellään, että kyllä tuo on tarpeeksi hyvä saadakseen tämän valtakunnan kansalaisuuden ja pelatakseen maajoukkueessa. Tämäkin saa oikeuden pukea Juudan leijonapaidan päälleen.

Joskus ajatellaan, että kristittyinä eläminen on ankeaa ja ilotonta puurtamista. Tätäkin asiaa voi verrata urheiluun. Urheilijat toden totta puurtavat kovasti menestyäkseen. Mitä menestyneempi, sitä kovemmin harjoittelee. Mutta oleteko huomanneet, että he haluavat tehdä sitä? ”Reenattiin kovaa”, sanoo yksi hymyssä suin vaativan leirityksen jälkeen. ”Nyt alkaa varsinaisen kilvanajo”, sanoo toinen tyytyväisenä. Kolmas jatkaa uraansa edelleen, vaikkei voittamisen mahdollisuuksia enää ole, vain päästäkseen vielä hyppäämään. Mutta jos oikein ajattelee, eikö kristillinenkin elämä ole sitä, mitä tässä loppu viimeksi kaipaa? Etten koko ajan sotkisi ihmissuhteitani riitelemiselläni. Etten pilaisi lasteni elämää itsekkyydelläni. Etten tuhoaisi luontoa ympärilläni ylpeydelläni ja laiskuudella. Että viimeinkin pääsisin tekemään sitä, mitä oikeasti rakastan. Jumalan joukkueeseen valitaan pelaajia jatkuvasti.

Rakkaamme

**Matti
HOIKKALA**

* 15.6.1932 Koivisto
† 20.4.2018 Kemiö

Kaivaten
Gretel
Antti perheineen
Maria perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät

*Me näimme voimasi vähenevän,
ja tiesimme lähtösi lähenevän.
Muistosi kaunis vie eteenpäin meitä,
vaik' sydän on täynnä kyyneleitä.
Olet ansainnut unen rauhaisan ja
kiitoksen kaikkein kauneimman.*

Siunaus toimitettu 5.5.2018. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

**Ester Elisabet
MALMS**

o.s. Hoikkala

* 28.9.1914 Koivisto
† 31.3.2018 Porvoo

Äitiä ja famua kiittäen ja kaivaten
Hanne
Matti, Marja, Jan ja Tom
Mikko

*Mutt' uness usein olen lapsi pieni,
mi onnellisna kotona taas on.*

(K.T. Mannonen)

Siunaus toimitettu Pernajassa 20.4.2018.
Lämmin kiitos osanotosta.

KOIVISTON viesti

Toimitus ei vastaa sille

lähetetystä materiaalista. Lehden
vastuu ilmoituksista rajoittuu
ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön
oikeellisuudesta ja toimittamiensa
kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai
muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran
kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

Lehteen tarkoitetun
ilmoitusmateriaalin tulee olla

toimituksessa viimeistään lehden
ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot,
muistitikku tai CD-levy sekä valokuvat
toimitetaan osoitteeseen:

Koiviston Viesti,
Riihelänkatu 28, 15810 Lahti

Aineisto palautetaan vain jos mukana
on postimerkillä varustettu
palautuskuori osoitteeseen.

Koiviston Viesti toimitus, 0400 780 398

Tilaukset, osoite- ym. muutokset:

aina kirjallisena, mieluiten
sähköpostitse Koivisto-Seura ry:n
varapuheenjohtajalle

tuula.koppinen@kolumbus.fi

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 35 e, sisältää
vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta
voi myös maksaa Karjalan Liiton
jäsenmaksun 22 e.

Jäsenlehdien postituksesta Pohjois-

maihin veloitetaan +3 e/vuosi ja
muualle Eurooppaan +8 e/vuosi.

Pankkiyhteys:

Nordea FI46 1091 3000 3058 80

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 044 2312 422

koiviston.viesti@gmail.com

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Toivonen, 0400 780 398

Lapin lennosto 100 vuotta - Lapland Air Command 100 Years

Löytyisikö juuri sinun arkistoista kuvamateriaalia Koivistolta, Turkinsaaresta tai Viipurista vuosien 1918-1938 väliltä, joka tallentuisi kirjan myötä jälkipolville.

Kyseessä on Lapin lennoston virallinen 100-vuotisjuhlateos, johon etsitään ennennäkemätöntä (tai jo nähtyä, mutta uudesta vinkkelistä) ilmailuaiheista valokuvamateriaalia Koivistolta ja Suomen ilmavoimien alkuvuosilta. Kirjan julkaisee Lapin Lennoston Kilta loppuvuoden 2018 juhlallisuuksiin.

Lapin lennoston historia juontaa Koivistolle ja sen perinteiden katsotaan alkaneen Lento-osasto 4:n perustamisesta 1. lokakuuta 1918. Koivistolta sitten on siirretty sotien ja vuosikymmenten myötä Luonetjärven kautta Rovaniemelle, jonne joukko-osasto muutti 1973. Nykyisellään Lapin lennosto on Ilmavoimien toinen hävittäjälennosto, joka valvoo ja vartioi ympäri vuorokauden Suomen ja sen lähialueiden ilmatilaa – puolet Suomesta, Suomen puolesta.

Lentokonehalli Koivistolta. Kuva kansleri Toivo Olinin valokuvalbumista (Päivi Olinin arkistot).

Jos kiinnostuit kirjaprojektista, niin suorat yhteydenotot sähköpostin kautta: ari.manninen@redu.fi tai puhelimitse 0400-318688.

Ari Manninen, Rovaniemi

– Puheenjohtajalt' itseltä –

Tahto o miun, a akka sit käyttäp

Ihmisiällä on hyvä valmius arvostella epäkohtia, tosin myös kyky elää niiden kanssa. Yksi iso mörkö on saanut silti olla rauhassa, vaikka sillä on useita ikäviä seuraajia.

Avioliittoon mentiin aikoinaan tositarkoituksella, kunnes kuolema erottaa. Ymmärrettiin, että avioliitto ei ole satama, johon purjehditaan, vaan meri, joka joskus ärtyy myrskyksi. Vastatuulella purtiin hammasta lasten ja maineen vuoksi; avioero kantoi epäonnistumisen leimaa.

Maailmakin oli toisenlainen. Avioero toimii huonosti maatalousyhteiskunnassa, perhe tarkoitti sosiaaliturvaa, ja asuntolainakin oli yhteinen. Juridiselta kannalta avioliitto on enimmäkseen varallisuus oikeutta.

Nykyisin avioliitto kestää liki sen minkä elinkautinen vankeustuomiokin, keskimäärin 11 vuotta. Avioerojen osuus kasvaa, ja heikompitekoiset avioliitot yleistyvät. Tunteiden merkitys parisuhteen perustana on kasvanut, ja avioero onnistuu tekstiviestillä. Jo aivan pientenkin lasten isä saattaa lähteä omille teilleen, vaikka avioero vastaa lapsen toistuvaa pahoinpitelyä (tosin joskus huono avioliittokin).

Taustalla pilkistää halu välttää sitoutumista ja nuoruuden vapaudesta luopumista, mikä vastaa yleistä itsekyyden kasvua. Perintöongelmien vuoksi on silti jouduttu määrittelemään laissa avioliitto, joten siihenkin voi vahingossa ajautua.

Kehityksellä on useita seurauksia: lasten määrä vähennee, yksinhuoltajaperheiden talousvaikeudet ovat yleisempiä ja yhä useammalta lapselta puuttuu miehen malli, mikä ei tee hyvää kehitykselle. Perheen asunto ei kutistu, kun toinen vanhemmista muuttaa pois, ja asumistukea tarvitaan enemmän. Tosin yksinhuoltajien talousongelmia liioitellaan usein julkisuudessa unohtamalla tuloista elatusapu ja -tuki sekä leskeneläke.

Paluuta entiseen ei ole. Silti lasten suojelemiseksi olisi hyvä korostaa selkeämmin, että vastuu heistä on kummallakin vanhemmalla, ei yhteiskunnalla.

Jouni J Särkijärvi

Rakkaamme

**Pekka Tapio Joonas
HOIKKALA**

* 11.6.1949 Porvoo
† 1.1.2018 Lahti

Virsi 462

Kaivaten

Marja-Liisa

Pikkuveljeä lämmöllä muistaen

Marja, Pertti ja Sirpa

Muut sukulaiset ja ystävät

Kiitos osanotosta

**Raimo
TIKKA**

veljemme, enomme

s. 23.7.1932 Koivisto
k. 2.4.2018 Raisio

*On tiedossa yksin Korkeimman,
miten pitkä on taival vaeltajan,
askel kiireinen hiljenee-seisahtuu,
liekki elämän hiipuu, sammuu.
On valmis uupunut matkaja.*

Kaivaten muistamme

Irma-sisar

Seija-sisar perheineen

Eeva-Maria perheineen

Johanna perheineen

Juha-Matti

Siunaus toimitettu Kemiön kirkossa omaisten ja läheisten läsnäollessa.

Puoliso, isä ja Äijä
Merenkuluntarkastaja

**Konsta Veikko
Gunnar
PEIPPO**

s. 3.8.1930 Koivisto
k. 4.3.2018 Hamina

*Elämä on matka -
olet jo perillä.
Oli hyvä kulkea kanssasi.*

Kaikesta kiittäen

Lea

lapset ja lastenlapset
sukulaiset ja ystävät

Siunaus on toimitettu.
Kiitos osanotosta.
Hoivakoti Kolmisoinnun
Satumaan hoitajille kiitos
hyvästä hoidosta.

Isäni, veljemme

**Erkki
VEIJALAINEN**

s. 2.2.1935 Koiviston Hoikkalassa
k. 20.4.2018 Lahdessa

*Mie muistan koko elämäni ajan
rannat Koiviston ja meren sinisen.*

Lämmöllä muistaen

Riitta

Aira ja Hannu

Suomen
Koivisto-Seura ry
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdyssiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Jouni J. Särkijärvi
Kuurinniityntie 1, 02750 Espoo
puh. 040 516 4951
jouni.sarkijarvi@pp.inet.fi
Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050 516 5651
tuula.koppinen@kolumbus.fi
Sihteeri, Virpi Huhtanen,
Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo.
puh. 0440 501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi

Taloudenhoito,
Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
puh. 05 544 8850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040 564 9341
Taidetoimikunta, Marke Hongisto pj.
Halkaisijantie 4 E 46, 00980 Helsinki
050 539 8693
mhongist@gmail.com

Hallituksen muut jäsenet:
Virpi Huhtanen, Espoo
varalla Marke Hongisto, Helsinki
Jorma Simola, Lahti. 040 564 9341
varalla Jukka Ratia, Mäntsälä
Matti Agge, Parainen. 040 536 7701
varalla Eija Tuominen, Turku
Tuomo Kokkala, Kotka. 050 589 4443
varalla Jorma Jack, Kotka 0500 619 482
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400 800 752
varalla Katariina Aaltonen, Espoo
puh. 050 4393 791

Riitta Nurmi, Porvoo. 041 455 8885
varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo
Hannu Seppinen, Turku. 040 703 1244
varalla Tuula Agge, Parainen
Tuula Raukola, Kotka. 044 522 8098
varalla Eeva Karkia, Miehikkälä
Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj.
Sirpa Taskinen, Helsinki 040 5811 642
Asiamies Pertti Hoikkala 040 583 5397
Linnankoskenkatu 15 C 10, 06100 Porvoo
koivisto-saatio@kolumbus.fi

Punaisten valta-ajasta Koivistolla

jatkuu sivulta 1

Kunnan talous oli heikossa kunnossa ja uudet toimivallan käyttäjät joutuivat heti suunnittelemaan lainojen ottamista ja esittivät joitakin avustusanomuksia. Varsinaisiin toimenpiteisiin Valtuuskunta ei ehtinyt ryhtyä, sillä sen toiminta päättyi Hoppu-Kansanahon teoksen mukaan jo maaliskuun 15. päivänä, jolloin se piti viimeisen kokouksensa.

Odottiko kunnanvaltuusto sodan päättymiseen, koska se koontui punaisten vallan jälkeen vasta toukokuun 13. päivänä. Kokouksessa oli luonnollisesti runsaasti asioita, joista tässä muutamia otsikkoon liittyviä.

Kokouksen ensimmäisen pykälän mukaan kunnallislautakunta päätettiin asettaa entiselleen ”koska sen toiminta laittomasti oli estetty.” Lautakuntaa täydennettiin valitsemalla ”punakaartilaisien murhaaman Anton Soinin tilalle Daniel Mannosen siksi ajaksi joka Soinivainajalla vielä olisi ollut jäljellä.”

Loppuselvitys punaisten rahastonhoitajan kanssa

Punaisen hallituksen rahastonhoitajalta Joonas Kääriälältä ”otettiin pois kunnan varoja neljätuhattayhdeksänsataayhdeksänkymmentä markkaa viisitoista penniä, jossa summassa on Kansanvaltuuskunnan antamia setelirahoja yksi viisisatanen ja yksi viisimarkkanen.”

Joonas Kääriälä jätti kokouksessa kunnan kassakaapin avaimet kunnallislautakunnan esimiehelle K. Peipolle ja lisäksi hänet veloitettiin toimittamaan Peipolle viikon kuluessa tili toiminta-ajaltaan.

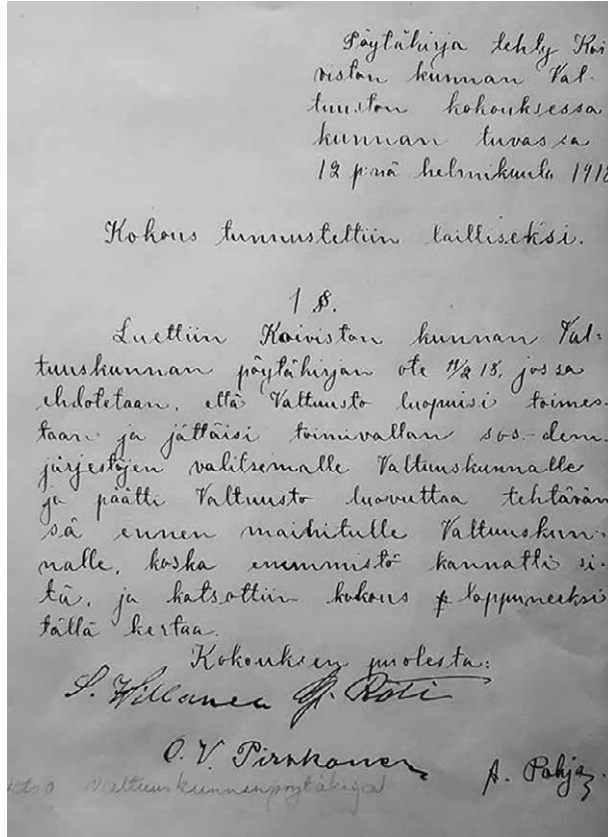
Hädänalaisia muistetaan

Valtuusto kehotti niitä henkilöitä, joiden perheet punakaartin toiminnan johdosta olivat joutuneet hädänalaiseen tilaan kääntymään kunnallislautakunnan puoleen.

Samassa pykälässä on lisäksi; ”Ne henkilöt ja niiden perheet, jotka eivät lain mukaan ole Koiviston elätettäviä eivätkä nauti kotipaikkaoikeutta kunnassa tulee vaivaishoitohallituksen lähettää kotipaikalleen.”

Myöhemmin muistettiin toki hädänalaisia punaisiakin. Kesäkuun lopun kokouksessaan valtuusto päätti ”Vaivaishoitohallituksen tehtäväksi annettiin vuokrata Rautasen kylästä sopiva huoneisto ja sijoittaa sinne apua tarvitsevat Punakaartilaisperheet nyt heti ja samalla tiedustella Hallitukselta voitaisiinko saada kunnalle ja millä ehdoilla nykyään takavarikossa olevia rakennuksia kuten täällä olevia venäläisten kasarmi- ja työläistaloja ym. rakentaakseen näistä vaivaistalon.”

Valtuuston pöytäkirjoissa 1919 on mielenkiintoinen punais-

Valtuusto 12.2.1918

ten vallan ajan tapahtuman käsittely. Kokouksessa 15.12.1919 nimittäin ”Luettiin Suomen Pankin kirjelmä, jossa kunnalta karhutaan punaisten nostamaa 100 000 mk:n kassakreditiviä ja jätettiin asia Valmisteluvaliokunnan harkittavaksi.”

Selasin pöytäkirjoja pari vuotta eteenpäin, mutta ”kassakreditivistä” on havainnut uutta merkintää.

Sotilasmajoitusta Koivistolla syksyllä 1918

Otetaanpa pöytäkirjoista vielä mielenkiintoinen vuoteen 1918 liittyvä asia.

Valtuuston kokouksessa tammiukuussa 1919 oli käsiteltävänä kaksi korvausanomusta sotilasmajoituksista. G. Kaukiainen anoi korvausta ”saksalaisten sotilaiden majoituksesta” ja Nestori Pietilä

(T. Mannosen perillinen) ”300 Smk:n korvausta syksyn 1918 sotilasmajoituksesta”.

Tämän mukaan syksyllä 1918 oli siis Koivistolla joissakin taloissa sotilasmajoitusta ja ainakin Kaukiaisella saksalaisia sotilaita.

Hannu Veijalainen

Lähteet:

Oskari Tokoi; Maanpakolaisen muistelmia Koiviston kunnanvaltuuston pöytäkirjat Einar W Juva-Mikko Juva; Suomen kansan historia K. W. Hoppu ja Erkki Kansanaho; Koivisto

”Perin
typistettynä
joutui siis
porvarillinen
hallintokoneisto
vallankumouksen
käsiin.”

Porvoon seudun Koivistolaiset ry:n vuosikokous ja toiminnan juhluvuosi

Eija Vainio

Porvoon seudun koivistolaiset pitivät vuosikokouksen 3.4.2018 Porvoossa.

Yhdessä kokoonnuttiin päättämään tärkeistä asioista ja tietenkin päästiin haastelemmaa. Puheenjohtajan postia hallitsi kokouksessa asiantuntevasti Pertti Hoikkala ja päätökset merkitsi muistiin sihteerinä Eija Vainio.

Yhteistuumiin todettiin yhdistystoimintamme olleen aktiivista ja varsinkin retket Koivistolle ja Viipuriin sekä risteilyt Porvoon saaristossa ovat olleet jäsenistön suosiossa - eikä unohtaa sovi vuoden lopun tärkeää kuusijuhlaa, joka kokoaa jäsenistöä ja ystäviä yhteen iloiseen ja tunnelmalliseen illanviettoon.

Kokouksen tärkeimpiä päätöksiä oli tietenkin yhdistyksemme puheenjohtajan valinta. Iloksenne Riitta Nurmi lupautui ja hänet valittiin yksimielisesti jatkaamaan tätä tärkeää luotsitehtävää!!!

Kuluva vuosi on Porvoon seudun Koivistolaiset Ry:lle merkki-vuosi, sillä yhdistyksemme täyttää 40 vuotta! Juhlavuoden kunniaksi keräämme talteen ”Sanan saaliita” -innokkaiden kynäilijöiden muisteloita, runoja, tarinoita Koivistolta ja evakkoajasta.

Syksyn koittaessa juhluvoittemme 2018 huipentuu Porvoossa järjestettävään iltajuhlaan.

Kuvassa on vuoden 2018 johtokunta, johon kuuluvat alarivissä vasemmalta: Pentti Karvonen, Riitta Nurmi, Eija Vainio ja Marja – Leena Montonen. Ylärivissä vasemmalta: Aili Tölkö, Anja Piela, takana Rainer Montonen, Veikko Kurki, Markku Vainio, Seppo Mannonen, Iris Sainio ja Juha Loikkanen. Kuvasta puuttuu johtokuntaan kuuluva Leena Karlsson.

Porvoon Seudun Koivistolaisten teatterimatka Kouvolaan

Täpötäysi bussi innokkaita matkalaisia lähti huhtikuksena lauantaina Kouvolaan katsomaan Satumaa tangomusikaalia Unto Monosen elämästä nousuineen ja laskuineen.

Markku Vainion ideoi-ma, suunnittelema ja toteut-tama teatterimatka onnistui täydellisesti. Siitä suuri kiitos Markulle. Teatterin jälkeen kotimatalla tango soi yhä

korvissamme laulettuamme Nurmen Riitan johdolla Satumaa tangon. Kiitos kaikille mukanaolijoille mukavasta matkasta.

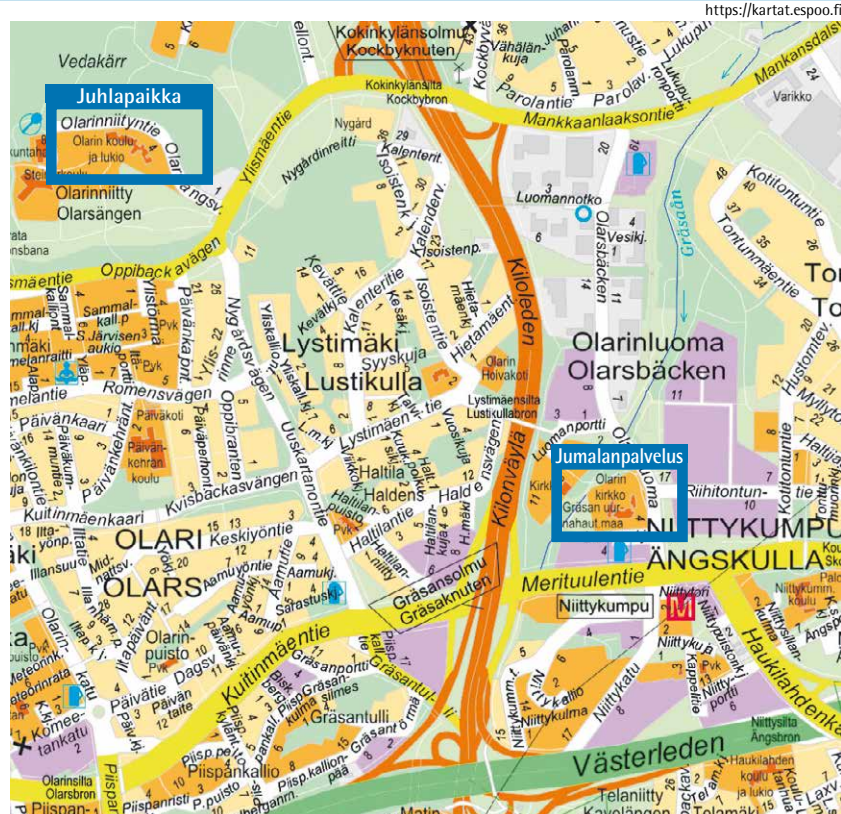
kuva ja teksti Rainer Montonen

70.

Suomen Koivisto-Seura ry 70 vuotta! Koivisto-juhlat 28.–29.7.2018

Olarin koulurakennus

Koivisto-juhlat Olarin koululla Espoossa

Olarinniityntie 4, Espoo

Espoon Koivisto-juhlien perinnenäyttelyyn

kaivataan kaikenlaista koivistolaista esineistöä, kätten töitä, valokuvia yms.

Näyttelyyn tarkoitettut esineet voi toimittaa osoitteeseen Jorma Simola, Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti tai tuoda juhlapaikalle pe 27.7. klo 17 mennessä.

HUOM. Töiden nouto näyttelyyn päättyy sunnuntaina.

Työnäytöksessä kudotaan verkkopitsiä sekä karstataan villaa lauantaina klo 12.30 - 14.

Tervetuloo kaikil!

Koivisto-Seuran Perinnetoimikunta

Tule mukaan toimimaan!

Koivisto-seuran Perinnetoimikunta toimii tällä hetkellä kolmen jäsenen voimin. Näkyvin työmme on juhlien perinnenäyttely ja -kilpailun järjestäminen, mutta kokouksissamme pari kertaa vuodessa mietimme muitakin keinoja koivistolaisen perinteen eteenpäin viemiseksi.

Käsityötaito ja/tai koivistolaisen perinteen tuntemus on etu, mutta ei edellytys. Tule juhliin juttelemaan tai ota yhteyttä perinnetoimikunnan puheenjohtajaan Simolan Jormaan, p: 040 5649341, e-mail: jorma.simola@pp1.inet.fi

Kokoustilavaraukset ensi kesän Koivisto-juhliin!

Haluatko järjestää kylä- tai sukukokouksen Koivisto-juhlien yhteydessä joko lauantaina 28.7.2018 tai sunnuntaina 29.7.2018?

Ole hyvä ja ilmoita asiasta mieluummin jo toukokuun aikana, jotta tiedämme järjestää tarpeelliset tilat.

Tuula Koppinen 050-5165651 tai tuula.koppinen@kolumbus.fi

Kutsu taidenäyttelyyn

Kaikki taustaltaan koivistolaiset taiteilijat ja taideharrastajat ovat tervetulleita asettamaan töitään näytteille Koivisto-juhliin Espooseen 28.–29.7.2018.

Jokainen näytteilleasettaja voi tuoda näyttelyyn 3–4 työtä.

Töiden tulee olla perillä juhlapaikalla perjantaina 27.7. klo 16.

Pyydämme ilmoittamaan näyttelyyn osallistumisesta Marke Hongistolle p. 050-539 8693 tai mhongist@gmail.com kesäkuun loppuun mennessä.

Postin kautta lähetettävien töiden vastaanotto-osoite on:

Marke Hongisto
Halkaisijantie 4 E 46, 00980 Helsinki.

Taidetoimikunta

Lasten ja nuorten kuvataidekilpailu

Koivisto-juhliin Espoossa 28.–29.7.2018

Sarjat: 1–6-vuotiaat, 7–11-vuotiaat ja 12–17-vuotiaat
Kilpailun aiheet ovat kaikille sarjoille samat:

1. Oma lempipaikkani – kodissa / pihalla / metsässä / ennen, tulevaisuudessa (vaikka äidin syli, oma huone, kotipiha, metsä)
2. Aikamatka (dinosaurusten aikaan, kivikaudelle, faaroiden palatsiin, Marsiin)
3. Koivistolaista elämää vanhempien ja isovanhempien kertomuksissa

Töiden tekotapa on vapaa. Voit lähettää piirroksen, kuvitetun kertomuksen, kollaasin, veistoksen, reliefin tms. käyttäen eri materiaaleja.

Kukin osallistuja voi lähettää kilpailuun 3 työtä. Töiden tulee olla perillä juhlapaikalla Olarin koululla perjantaina 27.7. klo 16.

Postin kautta lähetettävien töiden vastaanotto-osoite on: Marke Hongisto, Halkaisijantie 4 E 46, 00980 Helsinki. Ps. Ilmoita viikkoa aikaisemmin puhelimitse tai sähköpostilla, jos postitat työt: Marke H. / 050 539 8693; mhongist@gmail.com

Jos haluat, että työt palautetaan postitse, laita mukaan osoitteella ja postimerkillä varustettu kirjekuori.

Voittajat palkitaan näyttelyjen avajaisissa lauantaina. Tervetuloa myös lasten ja nuorten taidepajaan lauantaina!

P.S. Taidetoimikunta etsii uusia jäseniä. Ota yhteyttä em. yhteystiedoilla tai tule juttelemaan taidepajaan.

Taidetoimikunta

Impi Piela Elämän melskeissä (V)

Näin alkoi ensimmäinen evakkotaipaleemme.

Näin evakkotaipaleemme sitten varsinaisesti alkaa. Määränpäästämme, Orivedestä, emme oikeastaan mitään tiedä muuta, kuin mitä kansakoulussa olemme kartasta katsoneet. Täällä Koiviston iso kirkko, jonka torni ylväänä kohtaa kohti korkeuksia, toivottaa lähtijöille äänettömät jäähyväiset. Sää on kolea. Kirkonmäki on täynnä ihmisiä ja autoja, jotka hiljalleen alkavat liukua Viipurin tielle päin.

Nyt näkemiin! Nyt näkemiin! toistan mielessäni; enhän ole voinut koko aikana muuta uskoa kuin, että vielä kerran tänne palaamme.

Tie seuraa meren rantaan. Tuntuu kuin meren laineetkin kuiskisivat meille; Näkemiin! Näkemiin! Yksi ainoa ajatus riehuu rintaa puristaen mielessäni: "Voi, ko ei nähty Jannee, lapsii issää! Ois voitua sanna, et mei sittekii pittää lähtee." Maisemat vaihtuvat. Talot ovat jääneet taakse. Nyt ajamme metsätaivalta. Yritän kurkotellen katsoa, missä olemme. Huumori elää edelleen joukossa: "Ajetaan nyt kyyvil, kyl valtio kyyvin maksaa!", kuuluu joku toteavan. Mutta kukaan ei naura. Tieto siitä, että kodit on menetetty, kaikki on jätettävä, synkistää mielet. Itse mietin: "Vaik hyö kaik meilt veis, koha säästäsiit Janne. Hää on meil kaik. Koko miu elämäi."

Autot saapuvat Kiiskilään, salmen rannalle, jossa meitä odottaa kaksi suurta proomua ja hinaaja. Ihmiset hyökkäävät kuka mihinkin kerkiää, yksiolijat ja häntäisimmät aina ensimmäisinä. Itse pääsen lapsijoukkoni kanssa hinaajaan, koska heti alusta pitäen herätän huomiota suuren lapsilauhani vuoksi. "Tulkaa työ tänne, ko lapsiikii on noi paljo!" kapteeni kehoittelee. Elävää lastia on helppo lossata ja lastata!

Olemme tehneet matkaa jonkin aikaa, kun viholliskoneet taas yllättäen ilmestyvät taivaalle. Pattereilta ammutaan ristitulta. Ihmiset valtaa paniikki koneitten yrittäessä saada osumaa siviililastissa olleisiin proomuihin. Pakokauhua valtaa ihmisten mielet. Vaan minne paeta keskellä merta? Kokoan lapseni kuin kananpojat ympärilleni. Kyyristymme laivan kannelle. Tännekö, kylmään veteen on kuoltava? Mutta ihminen päättää, Jumala säättää. En uskalla lapsille paljastaa pelkoani. Yritän rauhoitella heitä. Onneksi he kaikki eivät edes ymmärrä tilanteen vakavuutta.

*Nyt näkemiin!
Nyt näkemiin!
toistan mielessäni;
enhän ole voinut
koko aikana
muuta uskoa
kuin, että vielä
kerran tänne
palaamme.*

Vaara menee kuitenkin onnellisesti ohi. Ihmiset ovat ällistyksissään: miten eivät osuneet? miten pelastuimme tuossa konekivääritulessa?

Illan hämärtyessä saavutaan Tervaniemen laituriin Säkkijärven puolelle. Pakkanen on jäätänyt hinaajan kannen ja proomujen laidat samoin kuin laiturinkin liukkaiksi. On oltava varovainen, ettei keikahda kumoon tai putoa hyiseen veteen. Kehotan lapsia olemaan varovaisia hinaajasta poistuttaessa. Jälleen pärähtävät hälytys sireenit soimaan. Hälytyksen hermostuttamat ihmiset ryntäilevät sinne tänne peläten henkensä puolesta, toiset taas halutessaan nähdä, onko läheisille sattunut mitään. Moneen kertaan joudun varoittelemaan ryntäilijöitä: "Älkää survoko miu lapsii jalkoihi!" Lapset koettavat pysyä kintereilläni. En varmaankaan yksin selviäisi, jollei Lucreciasareni sieppaisi yhtä lapsistani hoiviinsa. Äitini ja sisareni avulla selviydymme. Selviydymme vastakin, ajattelen. Onhan matkamme vasta alkamassa.

Jos olen tiukoilla minä lapsineni, niin on myös eräs toinen äiti. Hän on sitonut ympärilleen narun, jonka toiseen päähän kiinnittänyt pojan ja toiseen päähän toisen pojan. Suuressa sekasortoisessa ihmisjoukossa he kolme ovat sotkeutua yhdeksi vyhdeksi. On ihmettä kerrakseen, että selviävät.

Lopulta, kun kaikki ovat selviytyneet maan kamaralle, alkaa kansainvaellus. Vierä vieressä, tien täydeltä vaeltava surkeannäköinen joukko eteenpäin. Monenmoista

pussiniekkaa tallustaa tiellä kantaen olkapäillään tai käsissään kuka mitään. Vaikeaa on sanoa, mistä joukko alkaa, mihin loppuu, kuka on kärjessä, kuka joukon hännillä. Mahdotonta on myös laskea, montako tässä on kulkijaa. Lasken jälleen lasteni lukumäärää: seitsemän. Koetan löytää talon, johonka pääsisimme lasteni kanssa yöksi. Mutta se on kyllä vaikeata, sillä ne, jotka ovat tulleet hevoskyydillä ennen tänne Kieronkylään, ovat asettuneet jo yösijoille lähimpiin taloihin ennen meitä. Talot ovat niin tupaten täynnä, ettei edes kartanolla mahdu. Sekä edessäni että takanani hyörii ihmisiä kuin muurahaisia pesässään. Ei tahdo päästä eteen, ei taaksepäin. Ilta on jo aivan pimeä, kello lähentelee kahdeksaa. Ponnistelemme yhä eteenpäin, noin kaksi ja puoli kilometriä. Joukosta kajahtaa valitus: "Voi vaivaa, ko ei kivistä, muutes vaa muokkajaa!" Olemme ihmisjoukossa melkein viimeisimpinä. Lapset alkavat väsyä. Itsekin olen uuvuksissa. Leipäpussin narut hiertävät olkapäitä, tuntuu kuin leikkaisivat luuhun asti. Varoitellen lapsiani: "Älkää pielkö kii naruist, pitäkää muuvalt!" Lapset koettavat pysyä kiinni takkini liepeistä. Lähetän hiljaisen huokauksen taivaalliselle Isälle: Miksi, miksi on näin; miksemme saaneet jäädä koteihimme. Mutta ainoaksi vastaukseksi jää vain: heikomman täytyy väistyä vahvemman tieltä.

Saavumme Kermaniemen maitomeijerille. Täyttä on täälläkin, toiset ovat ennättäneet ennen meitä. Keinottelen itseni ovelle, onnistun pääsemään sisälle ja jään nojaamaan ovenpieleen. Lapset alkavat yksi toisensa jälkeen kallistua likaiselle lattialle. He ovat aivan uuvuksissa. Vihdoin talon ystävällinen emäntä huomaa minut lapsineni. Hän tulee luokseni, sujauttaa lapsille keksin käteen ja sanoo minulle kuiskaten: "Menkää minun kamariini levähtämään, kun on noin paljon lapsiakin." Kiitollisena noudatan hänen neuvoaan. Tämä kelpasi! Lapset nukahtavat kohta, kun päänsä kallistavat. Ketään ei nyt tarvitse tuudittaa nukkumaan, laulaa uneen. Miten mielelläni niin nyt tekisinkään, kunhan vain olisimme kotona Koivistolla. Kotona olen saanut heitä kaikkia heijata. Montako kertaa olenkaan joutunut seisomaan yhdellä jalalla pyykkii pestessä ja toisella jalalla kehtoa liekutellen. Nyt nukahtivat hetkessä, pieninkin. Jätän heidät

*Toiset tuntuvat
ajattelevan:
samapa tuo,
kuolee sitä
tänään tai
huomenna.*

hetkeksi ja lähden itse tutustumaan tilanteeseen. Suurimmaksi osaksi ihmiset näyttävät olevan tunteettomia. Silti tuntuvat nyt läheisiltä; olemmehan kaikki kohtalotovereita, saman kohtalon alaisia. Toiset tuntuvat ajattelevan: samapa tuo, kuolee sitä tänään tai huomenna. Tuolla näkyy miesjoukossa joku vanhemman puoleinen tupakkamies sylkeä roiskauttelevan lattialle, aivan kuin lattia ei olisi väkijoukon jäljiltä tarpeeksi likainen ja märkä. Aina on oven välissä tulijaa ja menijää. Emme saa tässäkin majapaikassa monta tuntia levähtää, kun jo kuuluu uudelleen: Matkaan! Herättelen lapset. Ulkona meidät ohjataan maantien ässiin, joita onkin varattu useampia tällä kertaa. Mutta kaikki linja-autot täyttyvät pakolaisista. Niin matka jatkuu jälleen kohti... No, ei ainakaan kotia kohti.

Kestää monta tuntia ennen kuin autot seuraavan kerran pysähtyvät. Kehotetaan poistumaan autoista. Väki ohjataan Säkkijärven veistokoululle. Täällä onkin jo odotettu tulijoita: lattioille on levitetty olkia. "Täällä on ko enne vanhaa joulun," sanoo joku. "Ko ois vaa kuus ja kynttilöi!" Nyt on ruokaakin tarjolla. Ihmiset häli-sevät, kysymyksiä satelee. "Saaks

Impi Piela

mie kysyy, et mikä paikka tää oikee on?" Säkkijärvi. "Vai Säkkijärvi. Sithä tää on se kylä, mis lehmät kii kulkoot paljai jaloi." Tämä ei paikkakuntalaista miellytä. "Mokomii valehtelijoii!" hän karjaisee. "Hyväne aika! Käyttääks ne sit tossui vai kenkii? Mei puol ainaskii lehmät käveliit paljai jaloi." Vasta nyt paikkakuntalainen tajuaa tullessaan höynäytetyksi ja poistuu nolona paikalta.

Asettelen lapset olkien päälle lepäämään. Itsekin yritän käydä pitkäkseni, mutta en saa rauhaa. Niin pitkä päivä ei koskaan lie, ettei sillekin ilta joutuisi, lauletaan virressä. Vaikka aamu alkaa jo hämärtää, ei uni näytä maittavan juuri kenellekään. Koko ajan kuuluu joka nurkasta puheen sorinaa, aivan kuin rokkapata porisisi hellalla. - "Tänneks meit nyt sijoitetta kaheks viikoks?" tuumailee joku. Kun päivä koittaa, lähden kauppaan ostamaan voita, jotta saan levittää sitä heille leipäpalan päälle. Puoliraa'at leiväthän ovat edelleen syömättä. Mutta! Rahat eivät olekaan mukanani! Miten onnetonta! Pyydän äidiltäni rahaa lainaksi. Sitten kirjoitan Jannelle: "Jos siul vaa on tilaisuus, käy hakemas rahat meilt kotont. Ja sano Osuuskassa johtajal, et hakkoo kassa rahat ja tilivihot, ko nekkii jäivät sinne. Ne pitäis toimittaa turvaa nekkii!"

Illan tullen ihmisiä aletaan majoittaa kylän taloihin. Meidät, jotka olemme koko ajan pyrkineet pysymään yhdessä, äitini, veljeni ja sisareni sekä minä lapsineni, määrätään siirrettäväksi Kieronkylään. Epäluuloisesti supisemme keskenämme kylän nimeä.

(Jatkuu)

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Tilausajot ja Ryhmämatkat
18-50 paikkaisilla autoilla

T MATKAT OY

Tapani Teikari
Pornainen
+358(0)408291824
tapani.teikari@tmatkat.fi
www.tmatkat.com

Mie tiijän

Salpalinjaa Miehikkälässä

Lähde:
<https://commons.wikimedia.org/wiki/>

Huhtikuu Viestis ko mie kyselin niist Saarepää patteri tykeist, ni siihe tulkii kerrakii oikee enemmä vastauksii, kaik nii paljo tietoo sisältävii, et pittää niil antaa tillaa vielkii.

Niiko Ake Jorma isäki, miu issäiki, Piela Johannes, palvel talvisova syttyes Saarepää patteril, silloko myö lapset äiti hoivis lähetti karkuu Koivusaarelt. Isähä ei juurkaa kertont meil lapsil sotakokemuksistaa (mie kuuntelin vaa joskus sallaa iha sattumalt keittiö pöyvvä al, ko hää turis Onni-veljeen kans lassii kallis-tellessaa). Mie kuulin yks kerta, et hää ol ainaskii yhtee aikaa patteri sillose komentaja ”evers-ti” Mieltise hevuskuskin. (Eihä Martti J. Mieltine viel sillo olt eversti, vastha hää sai everstiluutnantti natsat heinäkuus 1942 ja täysevensti hänest tul 1948 ja eten myöhemmi viel kentraalikuuntaaki. Mut jo jatkosova aikaa 1944 hänel myönnettii Mannerheimi Risti Ritari kunniamerkki (152).) Saarepää patteriia myökii saahaa kiittää, et Vennäi kone ei saant meitä suolattuu Viipur-lahtee, ko suunnattii höyryhinnaaja ja lottjii kyvvis salme yli Säkkipjärvel.

Martti Piela

Ensinnäkin kiitokset erinomaisesta palstasta Koiviston viestissä Martti Pielalle.

Paljonko oli tykistöä Saarenpään linnakkeella sotien aikana? (1939-1944)

Järeitä tykkeitä oli 6 kpl 254/45D patteri. 4 kpl tykkeitä tuotiin Lavansaarelt jo 1919.

Raskaita tykkeitä oli 2 kpl 152/45C patteri. Siirretty Humaljoelta

Kevytjaos, tykkeitä 2 kpl 57/50 ja 2 kpl 47/40 OC

Pitkäniemen kevytpatterit 2 kpl 57/58H patteri.

Verkaniemen kevytpatterit 2 kpl 57/48 N patteri.

Putrohiekan kenttätykistö-patterit 4 kpl 76K/02 Patterin päällikkö resltn Timo Louhivuori

It-patterit. Patterin päällikkö vänr Aarno Avola

Isäni Toivo Ake (Eistilä) oli joulukuussa -39 järeän patterin 2. jaoksen tykkiasemassa kun taistelulaivat Marat ja Revolutsija tulittivat linnaketta. Itse olen kolunnut kaikki linnakkeen tykkiasemat ja muutkin linnoitteet useaan otteeseen.

Mistä tiedot? Monien lähteiden tiedot poikkeavat toisistaan, mutta ohessa Rannikon Puolustaja 4/1999/ Iiro Hyrsky.

Terveisin Jorma Ake

Saarenpään oli keskeinen puolustusalue sotien aikana.

Ensimmäinen patteri rakennettiin jo ennen Suomen itsenäistymistä. Työt oli aloitettu jo v. 1921 ja ensimmäiset tykit lienee tuotu tuolloin Venäjältä.

Talvisodan aikana Saarenpään linnakkeeseen kuului kaksi osaa. Vanhempi lähellä saaren etelä-

kärkeä, jossa oli raskas patteri 4 x 152/45 C tykkiä, joista käytössä oli kuitenkin vain kaksi. Nämä lienee tuotu Humaljoelta.

Saaren sisäosassa oli järeä patteri 6 kappaletta 254/45 D tykkiä, joista ainakin neljä oli tuotu Lavansaaresta. Kaikki olivat käytössä talvisodassa. Jatkosodassa oli käytössä kolmitykkinen järeä rannikkopatterit.

Lisäksi saarella oli luonnollisesti myös It-kalustoa ja jonkinasteinen kenttäpatterit, mutta Martin kysymys tuskin koskee näitä.

Tietoja Saarenpään patterista löytyy monista kirjoista ja tiedot ovat jossain määrin erilaisia, mutta omat tietoni olen kerännyt Sotahistoriallisen seuran tietolähteistä sekä ”Koivisto ja Viipurinlahti 1939 -44” kirjasta vuodelta 1958.

Terveisin Jiivee Kurki

Kysyttiin Saarenpään patterien tykkien lukumäärää ym.

Siellä oli talvisodan alkaessa seuraavia tykkeitä:

6 kpl 254 mm tykkeitä (254/45/D). Näistä neljä oli siirretty sinne Lavansaaresta.

2 kpl 152 mm Canet -tykkeitä (152/45/C), siirretty sinne Humaljoelta 1937

2 kpl 57/58-H kevyt jaos.

YH:n aikana linnakkeen joukkoihin liitettiin kaksi kenttätykkipatteria.

Ilmatorjuntaa varten oli kaksi kevyttä ilmatorjuntajaosta (75/50 M ja 47/40 OL).

Lähteet: Wikipedia, Lyytinen, Reponen, Pohjanvirta, Hukari: Koivisto ja Viipurinlahti 1939-44.

Lähtettäjä: Martti Asikainen

Sammaa tappaa sanailoo myöskii Sakari Palmola, kuka melkee ehti jo vastaamma, enneko mie ehin kyssyykä?

Saarenpäällä oli talvisodan aikaan kuusi 254/45 D tykkiä ja kaksi 152/45 C tykkiä. Ne olivat tuotu sinne Lavansaaresta ja Humaljoelta. Neljä tykkiä, ne isommat, olivat rivissä lähellä Saarenpään kasarmia (Killinnessä?). Eivät ne muutkaan siitä kaukana olleet.

Jatkosodan aikana venäläiset saivat ilmapommituksessa täysosuman muistaakseni ykkösty-

kipatteriin ja saivat pahaa jälkeä aikaiseksi. Miehiä kuoli paljon etenkin palovammoihin.

R T R 2 – Keltainen rykmentti asetti ykköspatterille muistolaatan kaatuneille ja haavoittuneille asetovereilleen v. 1996.

Tiedot olen saanut Isältäni käydessäni Saarenpäässä. Hän palveli sodan loppuvaiheessa Keltaisessa rykmentissä Jääkärikenraali Valven joukoissa.

Ja kyllähän sitä tietoa löytyy myös Unto Hilskan kirjasta Pullinniemestä Killinrantaan.

Sakari Palmola

Mie tiijän

etten aina tiijä miekää. Onneks miul o sellasii lukijoi, kutka tietää, niiko nyt siekii, Liisa Alo.

Mei äitil ol tapaan sanno, et ”kissako tekköo kiirehest poikasii, ni ne o sokehii.” Mie sen oon saant toeks toeta vähä vällii, jo iha alust alkae. Ko äiti miut synnytti, hänel ol kiire Osuuskassa tilitarkastuskokouksee. Häne pit pittää kiirettä, nii et mie oon joutunt pitämää rillei nenälläi läpi koko piene elämäi, koulupojast ast. No, nytko jouvuiin täs siu kipiäl käelläis kirjottamais kirjeis kaikkes kiirees kirjottammaa konneel ja tulkitemmaa joitai kohtii Viestii vast, ni eiks taas se ”sokeus” ottant valla, ja pääs tulemaa noita ”ainovirhehii” (mitkä kyl osaks johtuit siu kauniist, persoonallisest käsäläistaist):

Enstäi, mie pyyvän nöyräst anteeks, et nimitin sinnuu Liisa Saloks, ko oikia nimmeis o Liisa Alo. Toiseks, oikee minnuu häverttää, ko tempasin tuulest sen äitis syntymäkylä nimeks iha ouvo Silvati, ko ois pitänt tietyst sanno Alvatti. Kolmanneks. No, sen siu osottees posti ois kyl itseki osant löytää, et sehä o Hartikantie, nii et se kuuluu nihi vähäsempii virhehii. Ja sit ”kaunihiks” lopuks, siehä puhuit tietystkii ’tytär-saarelaisii ’ravuurist” ’, ko viittasit nihi kuorekaloihi.

Mie uskon, et sie et vaa ’i minnuu pukeutummaa säkkii ja sirottelemmaa tuhkaa päälle, vaa uskot muuteskii, et mie oon pahollai noist virheist, mist täs nyt o olt puhe. Eiks riitäkki se, et teen vaa tälläse sympolise Canossa matkan?

Martti Piela

Koivisto Karjalaisilla kesäjuhilla 15.–17.6.2018 Kouvolassa

Suomen Koivisto-Seura ry on Karjalan Liiton jäsenyhdistyksenä tänä kesänä mukana Karjalaisilla kesäjuhilla Kouvolassa. Tule tutustumaan Koivisto-Seuran esittelypöytäan suku- ja pitäjäsastolle! Koivistolaiset yhdistykset voivat myös toimittaa tuotteitaan myyntiin yhteiseen valikoimaan ilman lisämaksua. Ilmoita etukäteen seuran sihteerille, jos tuot tuotteita myyntiin.

Koivisto on yksi esiteltävistä pitäjistä Viipurin lääni -popup-seminaarissa lauantaina 16.6.2018. Popup-seminaari käynnistyy klo 10 alkaen Yhteislyseon vanhassa auditoriossa (Tietotie 4–6, Kou-

vola). Popup-seminaarissa paneudutaan entisen Viipurin läänin pitäjiin, niiden ominaispiirteisiin sekä karjalaisuuden vaikutukseen Kymenlaaksossa – onhan Kouvolassa vanha Viipurin läänii! Popup-seminaarissa voit pistäytyä kuulemassa sinua kiinnostavasta aiheesta tai seurata vaikka kaikki esitykset! Tilaisuuden avaa Karjalan Liiton kunniapuheenjohtaja Markku Laukkanen katsauksella siihen, mitä kaikkea karjalaista Kouvolasta löytyy. Koivisto on vuorossa klo 12.30–13.00, jolloin Suomen Koivisto-Seura ry:n sihteeri Virpi Huhtanen esittelee koivistolaisten merellistä tarinaa aiheenaan ”Meri-

KARJALAISET
KESÄJUHLAT
Kouvolassa 15.-17.6.2018

ol mei pelto”. Muita esiteltäviä pitäjiä ovat Viipuri, Vahviala, Uuras ja Säkkipjärvi. Popup-seminaarin päättää tietokirjailija Esa Seppänen, joka on julkaissut äskettäin kirjan ”Kannaksen rautainen ihme”. Popup-seminariin on vapaa pääsy, joskin pienen, vapaaehtoisen pääsymaksun voi lahjoittaa keräyslippaaseen.

Muistojen illassa lauantaina 16.6.2018 klo 18 alkaen Kouvolan keskuskirkossa esitellään pitäjiä, joiden asukkaita siirrettiin evakkoina Kymenlaakson alueelle. Ja koivistolaisiahan Kymenlaaksoon asutettiin! Koiviston lisäksi esiteltäviä pitäjiä ovat Suursaari, Jääski ja Säkkipjärvi. Muistojen ilta kuuluu Karjalaisten kesäjuhlien

hengelliseen ohjelmaan.

Sunnuntaina 17.6.2018 Koiviston pitäjän lippu liehuu uljaassa Karjalaisten kesäjuhlien lippukulkuessa. Tervetuloa seuraamaan juhlaavaa kulkuetta!

Karjalaisten kesäjuhlien pitäjänfossa vastataan Karjalan pitäjiä ja aluetta koskeviin kysymyksiin lauantaina 16.6. klo 9-17 ja sunnuntaina 17.6. klo 9-15. Myös sukututkijat päivystävät! Karjalaisten kesäjuhlien tarkempi ohjelma löytyy Karjalaisten kesäjuhlien ja Karjalan Liiton verkkosivuilta sekä Karjalan Kunnaat -lehden tuoreesta numerosta 2/2018.

Tervetullo!

Tääl' tapahtuu

Lahjoituksia sankarivainajien muistomerkillle

Suomen Koivisto-Seura ry ottaa vastaan lahjoituksia Koiviston sankarihautamuistomerkin pystyttämistä koituvien kulojen kattamiseksi. Muistomerkin kokonaiskustannukset ovat n. 55 000–60 000 euroa. Vasta murto-osa on koossa, joten matkaa on vielä, jotta koivistolaisille sankarivainajille saadaan arvoisensa muistomerkkialue pystytettyä ja kunnostettua.

Nyt on oiva hetki kantaa kortensa kekoon itse kullakin, jotta voimme muistaa heitä, joille niin monena vuosikymmenenä ei ollut paikkaa, jonne viedä muistokynttilä tai laskea kukkaseppele. Tiedot lahjoittajista ja sankarihautamuistomerkkihankkeen vaiheista kootaan lahjakirjaan.

Myös ehdotuksia varainkeruukohteista otetaan mielellään vastaan. Olethan yhteydessä Koivisto-Seuraan ENNEN yhteydenottoa mahdolliseen avustuksen myöntäjään, jotta vältetään päällekkäisten anomusten jättäminen samalle mahdollisen avustuksen myöntäjälle. Tällä hetkellä sankarihautamuistomerkin perustustöiden ja pystytyksen kartoitus on alkamassa.

Lahjoitukset voi maksaa Koivisto-Seuran jäsenmaksutilille FI46 1091 3000 3058 80
Viitenumero: 20200

Viitenumero on pakollinen! Viitteen puuttuessa maksu kohdistuu muun toiminnan kuluihin.

Lämmin kiitos sankarihautauksen jo tukeneille yhdistyksille ja yksityishenkilöille!

Johtokunta

Jäsenmaksuasiaa

Hyvät ystävät!
Lämmin kiitos kaikille, jotka ovat maksaneet ajoissa tämän vuoden jäsenmaksut!
Kävin läpi jäsenrekisteriä, ja vielä oli 142 henkilöä, jotka eivät ole maksaneet tämän vuoden jäsenmaksua.
Jäsenmaksulaskun eräpäivä oli 26.4.2018.

Yllä mainituista henkilöistä peräti 25 jäsenellä on siten myös Karjala Liiton jäsenmaksu maksamatta, jäsenmaksun yhteissumma on tällöin 55 euroa. Karjalan Liitto puolestaan veloitti Suomen Koivisto-Seuralta jäsenmaksut jo helmikuussa 2018. Koivisto-Seuralla on jäseniltä saamatta näitä Karjalan Liiton jäsenmaksuja 25 x 20 euroa = 500 euroa.

Sääntöjemme mukaan sellaiset jäsenet, jotka eivät ole kahteen vuoteen maksaneet jäsenmaksuja tulee erottaa jäsenyydestä. Jäsenmaksu tulee myös maksaa joka vuosi. Niiden henkilöitten Koiviston Viesti jätetään lähettämättä elokuusta lähtien, joiden vuotuista jäsenmaksua ei saada.

Koiviston Viestin toimittaminen, painatus ja postitus vievät suurimman osan seuran jäsenmaksutuloista. Viesti on se väline, joka yhdistää meidät eri puolilla Suomea asuvat koivistolaiset.

Ja onhan meillä toki myös taas ensi kesänä Koivisto-juhlat! Tervetuloa suurella joukolla Espooseen Olarin lukioon juhlimaan heinäkuun viimeisenä viikonloppuna!

Koivistolaisterveisin
Varapuheenjohtaja Tuula Koppinen

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

Olemme varanneet lippuja Sipilänmäen kesäteatteriin esitykseen Kauppa auto tiistaille 19.6 klo 19. Liput 16 € Lippuja saa Hannu Seppiseltä. Varaukset toukokuun loppuun mennessä 040-7031244, hannu.seppinen@gmail.com

Yhteiskuljetus Suomen Koivistoseuran Koivisto juhlille 28.-29.7.

Espooseen jos lähtijöitä. Varattu myös hotellihuoneita Scandic Espoo hotellista. 2 hengen huone 95 €. Ilmoita kiinnostuksesi ja hotellivaraus Hannu Seppiselle mahdollisimman pian, viimeistään juhannukseen mennessä. Linja-automatkan hinta määräytyy matkustajamäärän mukaan, mutta jäseniä tuemme matkan hinnassa.

Kiitos kuluneesta toimintakaudesta.
Nähhää kesäjuhliis ainakii ja syksyl tavataa taas Kajuutas.

Katsotaanpa Itämerta toiselta rannalta, vaihteluna Koiviston maisemille. Lähde ja ota kaverikin mukaan matkalle, johon osallistuu härkäläläisiäkin

Latvian linnat ja kartanot 12. – 15.7.2018 opastettuna

Riiian tärkeimmät nähtävyydet kiertojelulla tulopäivänä.
Toisena päivänä Riiasta länteen Jurmalan kautta tutustumiskohdeina Rumenen uusgoottilainen kartano, Jaunmokasin metsästyslinna sekä Jaunpilsin ritarilinna.
Kolmantena päivänä kohti Liettuan rajaa Rundale-palatsiin ja Mezotnen linnaan.
Kotimatalla Birinin linna ja ripaus Pärnun kesäkauneutta. Tarjolla uusgotiikkaa, barokkia, klassismia ja ne uskomattomat tarinat!
Majoitus Riiian keskustan hotellissa jaetussa kahden hengen huoneessa. Helsingistä Eckerö Linen ms Finlandialla klo 8.30 (aamiainen laivalla) ja paluu Helsinkiin klo 21.00 (illallis-buffet laivalla). Hintaan sisältyy 1 x illallinen, 4 x lounas sekä 1 x kahvitauko sekä tutustumiskäyntien sisäänpääsy.

Matka edellyttää 30 osallistujaa. Hinta 490,-

Ilmoittautumiset
Tapani Teikari p. 040-829 1824, tapani.teikari@ttmatkat.fi
Kata Aaltonen, 050-439 3791, aaltonenkata@outlook.com

Aggen Taavetin lapsenlapset kokoontuvat serkkukokoukseen

Tiistaina 7.8.2018 klo 13
Aarno Mannosen luona osoitteessa Purjehtijankatu 55, Rauma.

Ilmoittautuminen 15.7. mennessä
puh: Ulla 044-544 6687 tai
puh: Aarno 050-2356

Tervetuloa!

Mahdollisesti ohjelmassa tutustuminen Rauman satamaan, joka on Suomen kolmanneksi suurin.

Karhulan ja ympäristön koivistolaiset

Vuosikokouksessa 11.3.2018 päätettiin jatkaa toimintaa entiseen, totuttuun malliin. Puheenjohtajana jatkaa Tuomo Kokkala, varapuheenjohtajana Pertti Villa, sihteerinä Eeva-Marjatta Simola, taloudenhoitajana Marja-Liisa Montonen, sekä muina jäseninä Tuula Raukola, Jorma Jack ja Virpi Kunnari.

Toimintasuunnitelman mukaan pyritään jatkamaan yhteistyötä muitten seurojen kanssa. Suunnitelmissa on mm. yhteinen teatteriretki Karhulan Karjalaisten kanssa ja Haminan Koivistolaisten kanssa yhteinen pikkujoulu ja syksyllä olemme olleet Haminalaisten vieraina syömässä hapanlohkoa.

Koivistojuhliin Espooseen ja Karjalan Liiton kesäjuhliin, Kouvolaan osallistutaan ja Koiviston lipun kantaja ja vartijat tulevat Karhulan ja ympäristön koivistolaisista. Itsenäisyyspäivänä seura menee laskemaan kukkatervehdyksen Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillle.

Sihteerit

Tervetuloa kesäretkelle 10.6.2018 Taidekeskus Salmelaan!

Koiviston Kaukiaisten sukuseura tekee kesäretken Mäntyharjulle ja meidät ottaa vastaan Taidekeskuksen perustaja, konsuli Tuomas Hoikkala.

Tapaamme ravintola Kesäheinässä klo 12.00, jolloin yhteislounas ja tämän jälkeen klo 13.00 tutustuminen taidenäyttelyyn ja alueeseen klo 14.30 iltapäiväkahvit, yhteist lystinpitto Kesäheinässä ja Tuomas Hoikkala kertoo koivistolaisuutensa merkityksestä omassa toiminnassaan.

Yhteis- tai kimpapakuljetusten järjestämiseksi toivotaan ilmoittautumiset 31.5. mennessä sihteerille Erja Vaarala 0443740079 tai erja.vaarala@gmail.com
Sisäänpääsymaksu 12 e/ 11 e ja lounas 22 e/ 21 e. Ryhmälennukset 1 euro/ 20 hengen ryhmä.
Osoite on Mäntyharjuntie 25, 52700 Mäntyharju.

Tuutha siekii ja ota muutkii mukkaas!